

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 473/2023-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Procházka & partners, spol. s r. o., Búdková 4, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/43/2016-264 z 24. apríla 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/84/2021 z 26. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/43/2016-264 z 24. apríla 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/84/2021 z 26. októbra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na ochranu osobnostných práv a ochranu súkromia a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/84/2021 z 26. októbra 2022 **zrušuje**.
3. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/43/2016-264 z 24. apríla 2019 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
4. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **642,57 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **642,56 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 23. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu osobnostných práv a ochranu súkromia a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom a uznesením všeobecných súdov, označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv napadnutým rozsudkom a uznesením, zrušil ho, vec vrátil krajskému súdu (ďalej aj „odvolací súd“) na ďalšie konanie a priznal náhradu trov konania.

2. Okresný súd Bratislava I rozhodol o žalobe sťažovateľky na ochranu osobnosti rozsudkom č. k. 4C/47/2014-155 z 5. novembra 2015 tak, že žalobe vyhovel, žalovanému uložil povinnosť odstrániť článok aj so zverejnenými fotografiami z internetovej domény topky.sk a zo všetkých jej webových stránok a uložil žalovanej povinnosť ospravedlniť sa sťažovateľke za zverejnenie tohto článku. Ďalším výrokom jej priznal náhradu nemajetkovej ujmy 10 000 eur a nárok na náhradu trov konania.

3. Na základe odvolania žalovanej rozhodoval odvolací súd, ktorý rozsudkom č. k. 6Co/43/2016-264 z 24. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, čo sa týka výroku o zásahu a povinnosti ospravedlniť sa, vo zvyšnej časti ho zmenil tak, že žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že k zásahu síce došlo (bod 12 rozsudku odvolacieho súdu), ale v konaní nebolo preukázané, že zásah do práv sťažovateľky spôsobil zníženie jej dôstojnosti alebo jej vážnosti v značnej miere, preto zmenil výrok o náhrade nemajetkovej ujmy tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Konštatoval, že značné zníženie dôstojnosti žalobkyne totiž nie je možné vyvodzovať z jej subjektívneho dojmu z napadnutého článku alebo z toho, či článok rezonoval u jej zamestnávateľa, v okruhu jej priateľiek alebo známych, resp. obchodných partnerov manžela sťažovateľky. Zverejnenie článku nemalo negatívny dosah na jej osobný život ani na jej pracovnú pozíciu redaktorky RTVS, ako sama v konaní pred súdom prvej inštancie vypovedala, tento pracovný pomer ukončila výlučne pre zlé vzťahy na pracovisku. Ani komentáre zverejnené pod článkom nenapĺňali kritériá tzv. „*hate speech*“, z čoho vyvodil, že v konaní nebola zistená existencia takých skutočností, ktoré by mohli viesť k záveru, že morálna satisfakcia v podobe ospravedlnenia nie je postačujúca (bod 14 rozsudku odvolacieho súdu).

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napadnutým uznesením sp. zn. 1Cdo/84/2021 z 26. októbra 2022 tak, že ho ako neprípustné odmietol. Dovolanie sťažovateľky bolo založené na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), teda na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení otázky, od ktorej sa odvolací súd odklonil s poukazom na rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/81/2011 a 3Cdo/137/2008 pri posúdení otázky priznania náhrady nemajetkovej ujmy (bod 26 napadnutého uznesenia). Vo vzťahu k tejto otázke najvyšší súd konštatoval, že posúdenie predmetnej otázky záleží na individuálnych okolnostiach daného prípadu, teda ide o otázku skutkovú, a nie právnu.

Ďalej tiež konštatoval, že aj keby pripustil, že ide o otázku právnu, z bodu 14 rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal jednotlivými okolnosťami nevyhnutnými pre posúdenie otázky priznania náhrady nemajetkovej ujmy, avšak ich nevyhodnotil podľa predstáv sťažovateľky, čo vzhľadom na demonštratívnosť výpočtu uvedených okolností vyplývajúcich zo zákonnej úpravy, ako aj judikatúry dovolacieho súdu nemá žiadnu relevanciu (body 27 a 28 napadnutého uznesenia). Z uvedených dôvodov najvyšší súd v tejto časti dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. f) CSP. Sťažovateľka naformulovala aj otázku o zodpovednosti autora článku a zároveň prevádzkovateľa internetovej domény za obsah diskusných príspevkov k predmetnému článku. Najvyšší súd, prihliadajúc na charakter položenej otázky a skutkový záver odvolacieho súdu, že nešlo o tzv. *hate speech*, bol toho názoru, že nejde o otázku, ktorá by mala určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, preto dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP (body 34 a 35 napadnutého uznesenia).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka namieta, že napadnuté súdy nijako nevysvetlili, prečo neuplatnili na daný spor platnú a účinnú právnu normu v podobe, v akej jej obsah špecifikuje ustálená judikatúra vrátane tej ústavnej, ale tento obsah svojvoľne nahradili iným. Konkrétne namieta, že pri posúdení právnej otázky, aké podmienky musia byť splnené na priznanie peňažnej satisfakcie, neuplatnili judikatúru, podľa ktorej nárok na ochranu osobnostných práv sa posudzuje v perspektíve objektívnej spôsobilosti zásahu viesť k morálnej ujme. V tomto smere uplatňuje porušenie práva na ochranu súkromia a rodinného života v jeho procedurálnom aj substantívnom rozmere, a v spôsobe administrácie spravodlivosti krajským súdom a najvyšším súdom vidí porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy. V kontraste uvádza state z rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý túto otázku skúmal z objektívneho hľadiska (testom) v porovnaní s krajským súdom, ktorý jej posúdenie redukoval na otázku, či došlo k zníženiu dôstojnosti a vážnosti sťažovateľky v značnej miere, čo vytvára nesplniteľnú úroveň dôkazného bremena. Nesúhlasí so záverom najvyššieho súdu, ktorý konštatoval, že ide o skutkovú otázku, podľa jej názoru ide o právnu otázku štandardov posudzovania spôsobilosti nedovoleného zásahu vyvolať škodlivý následok prostredníctvom objektivizovaného testu. Sťažovateľka svoj názor ilustruje na záveroch uvedených v rozsudku najvyššieho súdu (sp. zn. 5Cdo/126/2007), ktorý konštatuje, že k vzniku zodpovednostného vzťahu zo zásahu do osobnostných práv postačuje spôsobilosť ohroziť toto právo, nie je potrebný pre vznik tohto vzťahu, aby k poškodeniu práv aj došlo. Ďalej argumentuje aj citáciou z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/180/2012, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že pri rozhodovaní o výške náhrady je potrebné vnímať primárne satisfakčnú funkciu náhrady a na jej naplnenie je dôležité, aby bola dostatočne dôrazná a primeraná i z hľadiska preventívno-sankčnej funkcie. V súhrne sa dá konštatovať, že sťažovateľka namieta, že v jej veci neboli uplatnené a skúmané podmienky na priznanie relutárnej náhrady tak, ako je v zmysle uvedenej judikatúry štandardné.

6. Sťažovateľka ďalej argumentuje aj podstatou namietaného práva na ochranu osobnostných práv a práva na ochranu pred neoprávnenými zásahmi do súkromného a rodinného života. V podstate ide o argumentáciu a nesúhlas s prijatým záverom, že zásah nemal z hľadiska skutkových okolností intenzitu potrebnú pre priznanie relutárnej náhrady, ktorý už sťažovateľka uplatnila v skorších štádiách napadnutého konania.

7. Členka senátu sudkyňa Jana Laššáková 26. júna 2023 oznámila dôvody, pre ktoré by mala byť vylúčená z konania a rozhodovania v tomto konaní. O dôvodoch spochybňujúcich jej nezaujatosť rozhodol III. senát ústavného súdu uznesením č. k. III. ÚS 342/2023-5 z 12. júla 2023 tak, že sudkyňu vylúčil z konania a rozhodovania v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

8. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 473/2024-18 z 11. októbra 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

9. Následne ústavný súd 2. novembra 2023 vyzval krajský súd a najvyšší súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej ústavnej sťažnosti. V rovnaký deň písomne upovedomil zúčastnenú osobu (Zoznam, s.r.o.) o jej práve vyjadriť sa k prijatej ústavnej sťažnosti.

10. Člen senátu sudca Szigeti 8. októbra 2024 oznámil dôvody, pre ktoré by mal byť vylúčený z konania a rozhodovania v tomto konaní. O dôvodoch spochybňujúcich jeho nezaujatosť rozhodol III. senát uznesením č. k. III. ÚS 581/2024-5 z 24. októbra 2024 tak, že sudcu vylúčil z konania a rozhodovania v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Vyjadrenie krajského súdu sp. zn. 1SprV/484/2023 z 29. novembra 2023 bolo ústavnému súdu doručené 5. decembra 2023. Krajský súd vo svojom vyjadrení odkázal na vyjadrenie predsedníčky dotknutého senátu 6Co, ktorá uviedla, že v plnom rozsahu poukazuje na obsah a odôvodnenie napadnutého rozsudku, najmä jeho odseky 9 až 14. Bola toho názoru, že súd objasnil dôvody, pre ktoré mal za postačujúcu morálnu satisfakciu (odstránenie dotknutého článku a ospravedlnenie sťažovateľke). Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v neprospech sťažovateľky, pretože dospel k záveru, že sankcionovať žalovanú za článok s už uvedeným obsahom by bolo nevyvážené. S týmto vyjadrením predsedníčky senátu sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

12. Najvyšší súd sa vyjadril k ústavnej sťažnosti sťažovateľky podaním sp. zn. KP 3/2023-488, Cpj 319/2023 z 8. novembra 2023. V podstatnom odkázal na priložené vyjadrenie predsedníčky konajúceho senátu najvyššieho súdu, pričom rozhodnutie o sťažnosti ponechal na úvahe ústavného súdu. Predsedníčka senátu v podstatnom bola toho názoru, že napadnuté uznesenie je možné považovať za riadne odôvodnené, nezasahujúce do základných práv a slobôd, nie je arbitrárne ani ústavne neudržateľné. Podľa sťažovateľky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe a miesto objektívneho testu uplatnil extrémne prísnu a v podstate nesplniteľnú úroveň dôkazného bremena, keď uviedol, že podmienkou priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch je, že morálna satisfakcia s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu nepostačuje, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, čo v okolnostiach veci nebolo v konaní preukázané. Najvyšší súd posúdil rozdiel v právnych štandardoch uplatnených nižšími súdmi ako skutkovú otázku nespôsobilú byť predmetom jeho

posúdenia (bod 29 napadnutého uznesenia). Posúdenie otázky priznania materiálnej satisfakcie podľa názoru najvyššieho súdu nie je otázkou právnou, keďže posúdenie tejto otázky záleží na individuálnych okolnostiach daného prípadu. V ďalšom zopakovala argumentáciu odvolacieho súdu, ktorý dospel k záveru, že nezistil také skutočnosti, ktoré by mohli viesť k záveru, že morálna satisfakcia nie je postačujúca na vyváženie ujmy, ku ktorej došlo v dôsledku zásahu do práv sťažovateľky.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Zúčastnená osoba (Zoznam, s.r.o.) svoje právo vyjadriť sa k prijatej sťažnosti využila. V podaní doručenom 20. novembra 2023 vyjadrila názor, že náhrada nemajetkovej ujmy ako peňažný nárok nie je základným ľudským právom. Vo veci konajúce súdy po prieskume obsahu a formy neoprávneného zásahu nedospeli k zisteniu, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia sťažovateľky. Krajský súd sa len pridržiaval ustálenej rozhodovacej praxe, v tejto súvislosti zúčastnená osoba poukazuje na právne vety obsiahnuté v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/89/97 z 28. apríla 1998, zverejnenom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 29/2001, v ktorom sú obsiahnuté právne vety podrobne definujúce hmotnoprávne podmienky vzniku práva na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasí s konštatáciou, že bulvárne médium hrubým a zákerným spôsobom zasiahlo do cti a vážnosti sťažovateľky, ktoré považuje za nenáležité, rezultujúce z argumentačnej núdze sťažovateľky, keďže žalovaná netvrdila o sťažovateľke žiadne nepravdivé tvrdenia faktov a ani žiadne hrubé označenie jej osoby či hrubé hodnotiace úsudky, išlo o legitímny spôsob slobodného prejavu média, ktoré je obľúbené a predstavuje jeden so žurnalistických žánrov. Podľa jej názoru z obsahu sťažnosti nie je zrejmé, v čom sťažovateľka nachádza neoprávnený zásah do jej súkromia, keď napadnuté súdy žiaden zásah do súkromia sťažovateľky nezistili.

III.4. Replika sťažovateľky:

14. Sťažovateľka sa k doručenému stanovisku krajského súdu a najvyššieho súdu vyjadrila podaním doručeným 12. decembra 2023. V podstatnom k argumentácii krajského súdu (vo vyjadrení dospel k záveru, že sankcionovať žalovanú za článok aj relatívnu náhradou by bolo nevyvážené) uviedol, že takýto záver sa v rozsudku krajského súdu nenachádza, výrok bol odôvodnený tým, že sťažovateľka v konaní podliehala povinnosti preukázať, že došlo k zníženiu jej dôstojnosti alebo vážnosti v značnej miere a túto povinnosť neuniesla.

15. Najvyššiemu súdu sťažovateľka vyčíta, že posúdenie, akej procesnej povinnosti a akému dôkaznému bremenu podliehala, nie je právnou, ale skutkovou otázkou. V nadväznosti na to argumentuje právnymi vetami „v prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie navrhovateľovi nevzniká procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jeho vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008) a právnou vetou „nemajetková ujma vznikla už samotným zásahom do jej osobnostných práv. Nie je potrebné demonštrovať, či tento zásah so sebou niesol aj ujmu, ktorá sa prejavila navonok vo vzťahu k tretím osobám, jej príležitostiam, očakávaniam, resp. narušila sa jej dôstojnosť v očiach verejnosti“ (ústavný súd sp. zn. I. ÚS 689/2014).

16. Podľa názoru sťažovateľky, odhliadnuc od toho, že sťažovateľka v skutočnosti preukazuje aj ujmu, ktorá sa prejavila aj navonok vo vzťahu k tretím osobám, platí, že súd posudzuje objektívnu difamačnú spôsobilosť zásahu a nepodrobuje poškodeného procesnej povinnosti preukazovať zníženie jeho dôstojnosti alebo vážnosti.

17. Vychádzajúc z kľúčového právneho záveru krajského súdu, že sťažovateľka bola povinná preukázať, že neoprávnený zásah mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti, je potrebné konštatovať, že je v rozpore s uvedenou judikatúrou najvyššieho súdu a ústavného súdu, keďže v zmysle nej poškodený nepodlieha takejto povinnosti. Tento zásadný obrat v chápaní procesnej povinnosti viedol krajský súd k zmene výroku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

18. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudského práva (ďalej aj „ESLP“) vyplýva pozitívny záväzok štátu poskytovať ochranu práva na súkromie, a to vo forme povinnosti zabezpečiť nápravu, ktorá sa za daných okolností môže považovať za efektívnu a vo forme účinného zabezpečenia obsahu práva na súkromie s odkazom na rozhodnutie Armoniene proti Litve, Biriuk proti Litve, kde ESLP v prípade poburujúceho zneužitia novinárskych slobôd konštatoval, že je súčasťou legitímnych očakávaní poškodeného to, že súdy napravia ujmu, ktorá mu vznikla, a uložia sankciu, ktorá bude pôsobiť dostatočne odrádzajúco vo vzťahu k opakovaniu takýchto prípadov. Európsky súd pre ľudské práva tak reagoval na neprimerane nízke sumy finančnej náhrady nemajetkovej ujmy priznanej vnútroštátnymi súdmi. Zároveň poukazuje na skutočnosť, že zásah trval po dobu približne 5 rokov, k zmierneniu následkov došlo len v dôsledku toho, že sa sťažovateľka bránila súdnou cestou a jedinou satisfakciou bolo formálne ospravedlnenie a žalovaný nebol zaviazaný ani len na úhradu trov konania, čo považuje za nespravodlivé, nezodpovedajúce požiadavke efektívnej ochrany práva na súkromie. Efektívna ochrana práva na súkromie ako pozitívny záväzok štátu neplní len satisfakčnú funkciu, ale aj preventívnu funkciu, čo v danom prípade zohľadnené nebolo.

19. Na základe uvedeného sťažovateľka zotrvala na dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

20. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

21. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

22. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov

konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

23. Ústavný súd zároveň pripomína, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

24. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Z týchto hľadísk preto ústavný súd posudzoval aj sťažovateľkou napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

25. Vec sa svojím obsahom týka stretu slobody slova a práva na súkromie. Ide o zverejnenie článku (10. júla 2014) s fotogalériou, kde sú prístupné fotografie polonahej sťažovateľky, ako zábery z filmu natočeného v roku 1989 s titulom „Erotické scény redaktorky z verejnoprávnej RTVS: Nahá v tráve“. V záujme priblíženia okolností prípadu ústavný súd rekapituluje obsah rozhodnutí v danej veci.

IV.1. Hodnotenie okresného súdu:

26. Okresný súd v rámci štandardného testu proporcionality v obdobných prípadoch na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že *«článok nemožno hodnotiť ako článok spravodajský, keď udalosť zo života navrhovateľky, na ktorú sa kľúčovo zameral a ktorú demonštroval zverejnenými grabmi, nespĺňala atribút aktuálnosti, nebola spracovaná profesionálne a objektívne, z ktorého dôvodu neobstojí argumentácia odporcu, že sa naň vzťahuje zákonná spravodajská licencia v zmysle ust. § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Charakter článku je potrebné hodnotiť ako bulvárny, t. j. „orientovaný primárne na senzácie, katastrofy a zaujímavosti zo šoubiznisu, politiky, všedného života... pracujúci s emóciami čitateľa, snažiaci sa zaujať či šokovať“... Bulvárny charakter článku je zjavný z účelového výberu, kompozície a spôsobu podania informácií, s ktorými pracuje.»*

27. K osobe sťažovateľky, spôsobu, forme a obsahu článku okresný súd uviedol, že v čase zásahu pracovala ako redaktorka spravodajstva verejnoprávnej televízie, je ju preto možné považovať za osobu verejného záujmu. Aj keď článok ako taký nemá výslovne negatívne ladenie, akcentácia na jej „tajnú minulosť“ a erotickú tematiku („nahá v tráve“) nemá absolútne žiaden súvis s jej profesionálnou kariérou a pôsobením v médiách, konkrétne vo verejnoprávnej televízii. Sťažovateľka nevyhľadávala mediálnu publicitu. Jej účinkovanie na prahu dospelosti vo filme nie je možné vzhľadom na časový odstup ani jej profesionálne pôsobenie považovať za záležitosť verejného záujmu. Marginálna sekvencia z filmu je nepochybne vytrhnutá z kontextu celého filmu ako filmu s omnoho hlbšou tematikou, nedá sa vyhnúť dojmu, že k tomu došlo s cieľom škandalizovať sťažovateľku ako redaktorku verejnoprávnej televízie. Hoci scéna z filmu je *stricto sensu* erotického charakteru, v kontexte filmu vyznieva cudne s hlbším symbolickým významom, nepredstavuje prvoplánovú erotiku, ako by sa mohlo bežnému čitateľovi, ktorý film nevidel, javiť

že Lucia ich (odvážne scény, pozn.) skvele stvárnila a počas erotických hrátok v tráve pôsobila profesionálnym dojmom“ bola spôsobilá poškodiť osobnostné práva sťažovateľky. Rovnako ako súd prvej inštancie bol toho názoru, že zverejnený článok svojou excesívnou povahou neprimerane zasiahol do práva sťažovateľky na česť a dôstojnosť (§ 11 Občianskeho zákonníka), preto konštatoval, že súd prvej inštancie rozhodol správne, ak žalovanej uložil povinnosť odstrániť článok z internetovej domény a ospravedlniť sa sťažovateľke, preto rozsudok v tejto časti potvrdil.

31. Pri otázke možnosti priznania peňažnej satisfakcie uviedol, že v prípade sťažovateľky neboli splnené predpoklady na jej priznanie, keďže podmienkou priznania je v prvom rade skutočnosť, že morálna satisfakcia sa s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu javí ako nepostačujúca, pričom v dôsledku zásahu musí dôjsť k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere, čo v prípade sťažovateľky nebolo v konaní preukázané. Konštatoval, že značné zníženie dôstojnosti sťažovateľky nie je možné vyvodzovať z jej subjektívneho dojmu z článku, alebo z toho, že článok rezonoval u jej zamestnávateľa, v okruhu jej priateľiek alebo známych, resp. obchodných partnerov manžela sťažovateľky. Ďalej konštatoval, že zverejnenie nemalo negatívny dosah na jej osobný život, pracovnú pozíciu. Možno uzavrieť, že v konaní nebola zistená existencia takých skutočností, ktoré by mohli viesť k záveru, že morálna satisfakcia nie je postačujúca na vyváženie ujmy, ktorá v dôsledku zásahu vznikla na osobnostných právach sťažovateľky (bod 14 napadnutého rozsudku krajského súdu).

IV.3. Hodnotenie najvyššieho súdu:

32. Sťažovateľka uplatnila ako dovolací dôvod tzv. odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď namietala odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 4Cdo/81/2011 (podmienkou priznania náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je existencia závažnej ujmy, teda ujmy, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom čase, v danej situácii a postavení dotknutej osoby vnímala aj každá iná osoba) a sp. zn. 3Cdo/137/2008 (jedinou podmienkou priznania náhrady podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je situácia, ak sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce). Zároveň uplatnila aj dovolací podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v súvislosti so zodpovednosťou prevádzkovateľa novín internetovej stránky za prípadný zásah do práv poškodenej osoby komentármi, diskusnými príspevkami pod článkom, ktoré na rozdiel od krajského súdu považovala za splňajúce kritériá „*hate speech*“.

33. Najvyšší súd v napadnutom uznesení identifikoval uplatnený dôvod ako nesprávne právne posúdenie otázky priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Konštatoval, že sťažovateľka označila 2 rozhodnutia, ktoré sa podľa názoru najvyššieho súdu zaoberajú podmienkou priznania finančnej náhrady, ktorou je existencia závažnej ujmy, ktorá záleží na individuálnych okolnostiach daného prípadu (okolnosti, za ktorých došlo k zásahu, intenzita zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky). Vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou skutkovou, a nie právnou, keďže jej posúdenie závisí od konkrétnych okolností prípadu. Aj v prípade, že by najvyšší súd pripustil, že ide o otázku právnou, a nie skutkovú, nebolo by možné konštatovať odklon. Odvolací

súd sa v bode 14 napadnutého rozhodnutia zaoberal otázkou závažnosti ujmy spôsobenej sťažovateľke, ako aj otázkou, či sa morálna satisfakcia javí v tomto prípade ako postačujúca. Konštatoval tiež, že komentáre v diskusii k článku nenaplnili kritériá nenávistných, hanlivých a vulgárnych verbálnych útokov. Najvyšší súd uzavrel, že dovolací súd sa zaoberal jednotlivými okolnosťami podstatnými pre posúdenie otázky priznania náhrady v peniazoch, avšak zjavne ich nevyhodnotil podľa predstáv sťažovateľky. Zhrnúc uvedené, dospel k záveru, že nastolená otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou skutkovou, a nie právnou.

34. V súvislosti s druhou položenou otázkou (zodpovednosť za hanlivé komentáre) najvyšší súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nebol zistený extrémny charakter komentárov k danému článku, ktorý by vykazoval znaky „*hate speech*“, a vzhľadom na tento skutkový záver sa už nezaoberal položenou otázkou, keďže pre rozhodnutie v tejto veci nemala relevanciu, resp. od jej vyriešenia nebolo rozhodnutie závislé.

35. Ústavný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je dôvodná vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, rovnako tak aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Vo veci konajúce súdy (s výnimkou okresného súdu) zlyhali pri poskytovaní súdnej ochrany, v dôsledku čoho došlo aj k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky na ochranu osobnostných práv v časti cti, dobrej povesti a dôstojnosti. Vzhľadom na charakter dotknutých práv a pozitívny záväzok štátu (pozri bod 38 tohto nálezu) pre poskytnutie účinnej ochrany bolo potrebné neštandardne zasiahnuť, a to nielen zrušením napadnutého uznesenia dovolacieho súdu, ale v záujme čo najskoršieho poskytnutia súdnej ochrany dotknutým právam sťažovateľky bolo potrebné zrušiť aj napadnutý rozsudok krajského súdu.

IV.4. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

36. Krajský súd napriek komplexnému odôvodneniu rozsudku súdu prvej inštancie a uvedeniu podstatných aspektov poskytovanej ochrany sa dopustil arbitrárnosti, keď laxne vyhodnotil intenzitu a následky predmetného zásahu ako také, ktoré v okolnostiach veci nevyžadujú priznanie relutárnej náhrady. Argumentoval tým, že subjektívne pocity sťažovateľky, výpovede svedkov v porovnaní s následkami, u ktorých nebol preukázaný negatívny dosah (na jej osobný život, pracovnú pozíciu a kariéru), nezakladajú nárok na priznanie relutárnej náhrady, a to v kontexte ním zvolenej premisy, že tento nárok je potrebné preukázať, konkrétne je potrebné preukázať závažnú ujmu, a tiež to, že morálna satisfakcia v okolnostiach veci nepostačuje, čo sťažovateľka v konaní nepreukázala.

37. Ústavný súd konflikt práva na ochranu súkromia a práva na slobodu tlače vníma a hodnotí vždy v okolnostiach posudzovanej veci, z vlastnej perspektívy ústavného ponímania poskytovania ochrany týmto právam. Ústavný súd má pri rozhodovaní inú pozíciu, ak posudzuje hmotnoprávnu ústavnosť fakturačného sporu, a inú pozíciu, ak rieši stret ochrany osobnosti a slobody prejavu (porovnaj rozsudok ESLP *Axel Springer AG v. Germany* [GC], sťažnosť č. 39954/08, § 88, rozsudok zo 7. 2. 2012).

38. Poskytovanie ochrany osobnostným právam a právu na súkromie práv vníma v súlade s judikatúrou ESLP ako pozitívny záväzok štátu poskytovať ochranu týmto právam účinným spôsobom (rozsudok ESLP z 25. 11. 1994 *Stjerna proti Fínsku* č. 18131/91, bod 38, 1994, *Verliere*

proti Švajčiarsku, 2001). Uvedené vyžaduje aj od všeobecných súdov v rozsahu, v akom to súdom umožňuje interpretácia a aplikácia podústavných noriem.

39. Pri hľadaní odpovede na otázku, ktorému právu a z akých dôvodov mala byť poskytnutá ochrana, resp. daná prednosť, ústavný súd štandardne vykonáva test proporcionality (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 302/2010, IV. ÚS 448/2012, IV. ÚS 492/2012), ktorý je založený na hľadaní odpovedí na otázky „kto, o kom, čo, kde, kedy a ako?“, avšak vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd predmetný test vykonal, nepovažuje za potrebné ho opakovať, pričom rešpektuje záver, že v okolnostiach posudzovanej veci bol zásah identifikovaný ako neoprávnený, preto bolo jednoznačne potrebné dať prednosť ochrane osobnostných práv sťažovateľky, čo nakoniec potvrdil aj krajský súd. Spornou sa stala len otázka, či intenzita zásahu do práv sťažovateľky odôvodňovala priznanie aj relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom. Krajský súd, argumentujúc neexistenciou preukázaných negatívnych následkov, dospel k záveru, že sťažovateľka v konaní nepreukázala, že ujmu v dôsledku zásahu žalovaného možno považovať za závažnú. S uvedeným povrchným a nepreskúmateľným záverom a s chápaním povinnosti preukázať závažnosť ujmy vo forme následkov či dôsledkov a povinnosti preukazovať, že morálna satisfakcia nepostačuje, ako nevyhnutných podmienok priznania takejto náhrady sa ústavný súd nestotožňuje.

40. Pri riešení kolízie práva na slobodu prejavu novinára a práva na súkromie súdna prax vychádza z ustálených kritérií – status osoby, do ktorej osobnostných práv bolo zasiahnuté; obsah a forma prejavu; status autora prejavu; úmysel, cieľ a motív autora prejavu (II. ÚS 424/2015).

41. Vychádzajúc z okolností prípadu, je potrebné konštatovať podstatnú skutočnosť, že zásah žalovanej do práv sťažovateľky bol neoprávnený z viacerých hľadísk, čo ani sporné nebolo. Spornou bola intenzita zásahu do práv sťažovateľky. Išlo o zásah bez spravodajskej licencie, ktorým boli šírené nielen informácie o sťažovateľke, ale najmä fotografie (podobizne), na ktorých je obnažená, na jediný rozpoznateľný účel, a to na účel zvýšenia sledovanosti stránok žalovanej. Možno tak konštatovať, že išlo o neprípustnú sondu do intímnej oblasti fyzickej osoby. Neexistoval žiaden legitímny záujem alebo dôvod, ktorý by ospravedlňoval formu a spôsob zverejnenia takéhoto článku aj vzhľadom na osobu sťažovateľky, ktorá nie je činnou herečkou viac ako 30 rokov, ani jej profesionálna dráha neodôvodňuje záver, že išlo o verejnú osobu vo svojej podstate, keďže išlo o redaktorku televízie so spravodajským zameraním. Rovnako nemala tzv. bulvárnu minulosť alebo rozpoznateľnosť. Čo sa týka času zverejnenia, ako aj dôvodov výberu témy (legitímny cieľ), tie, vychádzajúc z výpovede autorky článku, možno považovať za banálne („*sa jej zdalo, že by to mohlo byť zaujímavé*“; č. 1. 51 a nasl. súdneho spisu), čiže je možné konštatovať, že zverejnenie nesledovalo žiaden (ani len deklarovaný) legitímny cieľ a negatívny je záver aj z hľadiska aktuálnosti obsahu zverejnených informácií (išlo o 30 rokov staré fotografie, resp. zábery z filmu). Z hľadiska zasiahnutých hodnôt osobnosti (intímne zábery z filmu zverejnené ako fotografie) ide o aspekt, ktorý sám osebe je významný z hľadiska posudzovania intenzity zásahu, a to najmä v kontexte osoby sťažovateľky. Ďalším dôležitým a v okolnostiach veci prirážajúcim aspektom z hľadiska posúdenia závažnosti zásahu je kontext, do ktorého bolo zasadené zverejnenie intímnych fotiek sťažovateľky. Ten bol aj krajským súdom vyhodnotený ako taký, ktorý bol spôsobilý zasiahnuť do cti a dôstojnosti sťažovateľky, teda spôsobiť ujmu. Vzbudzoval totiž dojem, že sťažovateľka mala tajnú minulosť, oddávala sa erotickým hrám, bolo pre ňu síce ťažké sa vyzliekať pred kamerou, ale zvládla to, pričom budila profesionálny dojem.

Uvedené zavádzajúce formulácie v kontexte zverejnených fotiek stavajú sťažovateľku v očiach bežného človeka do pozície, že ide o ženu ľahkých mravov, resp. ženu, ktorá bola ľahkých mravov, čo zjavne intenzívne môže zasahovať a zasahuje do cti, vážnosti a dôstojnosti sťažovateľky (a to najmä v očiach priemerného adresáta informácie) vážnym spôsobom. Nie menej významným aspektom zásahu z hľadiska posúdenia jeho závažnosti je dĺžka jeho trvania, keď žalovaná trvala na tom, že ide o slobodu prejavu a článok spolu s fotografiami bol prístupný a šírený na jej webových stránkach až do autoritatívneho príkazu súdu ich odstrániť, teda približne 5 rokov.

42. Zhrnúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že nič nenasvedčuje tomu, že by závažnosť zásahu a jeho okolností bolo možné bagatelizovať do tej miery, aby bol ústavne obhájitelný záver o tom, že nič nepreukazuje závažnosť zásahu do osobnostných práv sťažovateľky, ktorý by bolo potrebné kompenzovať priznaním relatívnej náhrady. Naopak, ústavný súd pri hodnotení možného zásahu do slobody prejavu nezistil žiadne okolnosti, ktoré by ospravedlňovali alebo zmierňovali takéto zásah do práv sťažovateľky z hľadiska sledovania legitímneho účelu, cieľa a proporcionality. Pri zohľadnení všetkých okolností veci a atribútov zásahu je možné konštatovať, že sťažovateľka mohla neoprávnený zásah do jej práv objektívne pociťovať ako zásah v osobnej sfére (česť, integrita osobnosti a dôstojnosť) v značnej miere znižujúci jej spoločenskú vážnosť a dôstojnosť.

43. V tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť aj subjekt, ktorý za zásah zodpovedá. V okolnostiach veci je ním prevádzkovateľ webových novín, magazínu, ktorý vzhľadom na zameranie a obsah možno označiť za informačný, s prvkami bulváru. Podstatnou je okolnosť, že ide o subjekt, médium s relatívne veľkou sledovanosťou, vo všeobecnosti chránené slobodou prejavu, ktoré takýmito a podobnými zásahmi zvyšuje svoju sledovanosť, čo je iste legitímny cieľ, ale nie za cenu neoprávnených zásahov do práv iných. Takéto konanie je nežiaduce a je v záujme účinne poskytovanej ochrany osobnostných práv sťažovateľky, aby týmto a v podobných prípadoch bola vyvolaná zodpovednosť za samoúčelné škandalizovanie fyzickej osoby. Komplementárnou funkciou finančnej náhrady za závažný zásah do osobnostných práv je totiž aj funkcia preventívno-sankčná (pozri nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 689/2014 z 9. novembra 2016, rovnako sp. zn. 7Cdo/180/2012 z 18. decembra 2012), ktorá okrem satisfakčnej funkcie má zamedziť zneužitiu slobody prejavu, a tým poskytnúť účinnú ochranu právam osobnej povahy, osobitne v prípadoch indikujúcich narušenie ľudskej dôstojnosti. Inými slovami, ak ide o závažný zásah do osobnostných práv subjektom kvalifikovateľným ako bulvár alebo subjektom, ktorý produkuje články majúce povahu bulváru, a v konaní bolo preukázané, že došlo k zneužitiu slobody prejavu (z hľadiska legitimity a proporčnosti zásahu), je v záujme účinne poskytovanej ochrany osobnostným právam a ľudskej dôstojnosti, aby zodpovedný subjekt bol spravidla zaviazaný aj na zaplatenie primeranej náhrady za spôsobenú nemajetkovú ujmu v peniazoch.

44. Ústavný súd vzhľadom na krajským súdom označenú podmienku priznania relatívnej náhrady a s tým spojené dôkazné bremeno konštatuje, že závažnosť zásahu je potrebné vnímať v dvoch rovinách – ako zásah, ktorý sa prejavuje v psychike dotknutej osoby, a ako zásah, ktorý sa prejavuje u adresátov, teda v spoločnosti. Pri oboch ide o kategóriu, ktorá je spravidla ťažko exaktne merateľná a zistiteľná, preto je potrebné zvoliť objektívne alebo objektivizované hľadisko, teda pri hodnotení ujmy posúdiť, ako by ujmu pociťovala každá osoba v jej postavení, resp. ako takýto zásah vníma priemerný adresát. Nie v každom prípade je nutné bezvýnimočne trvať na preukázaní závažnosti vzniknutej ujmy, najmä v prípadoch, keď sa táto ujma objektívne hodnotená *prima facie* javí ako závažná aj bez viditeľných preukázaných následkov. Z hľadiska

dôkazného bremena sťažovateľky je potrebné dodať, že sťažovateľka mala povinnosť prezentovať a preukázať všetky relevantné okolnosti zásahu potrebné pre posúdenie závažnosti jej ujmy, čo aj v konaní učinila.

45. Na základe uvedených úvah a dôvodov ústavný súd konštatuje, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu sťažovateľkinho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromia a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, a to tým, že krajský súd neposkytol dostatočne účinnú ochranu týmto právam sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu).

46. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 3 výroku nálezu).

47. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

IV.5. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

48. Ako už bolo uvedené (bod 32), sťažovateľka namietala odklon od judikatúry dovolacieho súdu v označených dvoch rozhodnutiach. V oboch prípadoch najvyšší súd v podstatnom, v nadväznosti na dôvod, pre ktorý krajský súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie pri posúdení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (v konaniach nebolo preukázané, že ide o závažnú ujmu a morálna satisfakcia s ohľadom na okolnosti vecí nepostačuje), konštatoval, že pre posudzovanie závažnosti ujmy, ktoré je závislé od konkrétnych okolností vecí, je rozhodujúce objektívne hľadisko, teda to, ako predmetnú ujmu v danom prípade a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/137/2008 z 18. februára 2010, s. 16, sp. zn. 4Cdo/81/2011 z 25. októbra 2012, s. 11).

49. Najvyšší súd pri zisťovaní namietaného odklonu sa zameril na skutočnosť, že každý prípad je potrebné posudzovať individuálne, závisí od posúdenia konkrétnych okolností vecí, a uzavrel, že otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je otázkou skutkovou, pričom dodal, že aj keby šlo o otázku právnou, nezistil odklon od namietanej judikatúry, keďže krajský súd sa oboma predpokladmi zaoberal.

50. Vychádzajúc z nosného dôvodu, pre ktorý došlo zo strany krajského súdu k zmene rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, v konfrontácii s právnymi závermi najvyššieho súdu uvedenými v sťažovateľkou označenej judikatúre, možno konštatovať, že najvyšší súd autenticky nepochopil, v čom mal spočívať namietaný odklon. Odklon nemal spočívať v posudzovaní konkrétnych okolnostiach vecí, teda či existovali skutočnosti, ktoré odôvodňovali záver, že ide o závažnú ujmu, pri ktorej morálna satisfakcia nepostačuje, ale v predpokladoch priznania tohto nároku a podmienenosti nároku

vo väzbe na mieru preukázania závažnej ujmy a súvisiaceho predpokladu, že morálna satisfakcia nepostačuje. Je zrejmé, že túto otázku hodnotí vždy vo veci konajúci súd, pričom, ako už bolo uvedené, nie je podstatné, či sťažovateľka vedela preukázať rozsah závažnosti ujmy a potrebu priznania tohto nároku, tie totiž vyplývajú priamo z okolností zásahu, intenzity, trvania a pod. Preto pre (ne)priznanie tohto nároku bolo podstatné a nevyhnutné vyhodnotiť závažnosť ujmy objektívne, teda ako by predmetnú ujmu v danom prípade (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba, a nie to, či sťažovateľka dostatočne preukázala oba predpoklady pre priznanie tohto nároku. Uvedené však nevyklučuje možnosť preukazovania aj prípadných následkov zásahu, ak je ich možné vnímať a preukazovať na účel určenia konkrétnej výšky náhrady.

51. Na základe uvedených úvah a dôvodov ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľkinho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

52. Pokiaľ však išlo o druhý uplatnený dovolací dôvod, teda otázku zodpovednosti za komentáre a príspevky pod článkom, tie podľa názoru ústavného súdu vo všeobecnosti môžu mať relevanciu pre posúdenie „kvality zásahu“ a tým aj závažnosti ujmy v prípadoch, keď ich možno považovať za „*hate speech*“. Keďže v okolnostiach veci táto podmienka nebola splnená, je ústavne udržateľný záver, že posúdenie nastolenej otázky v tejto konkrétnej veci nemalo relevanciu, preto ju ani nebol povinný riešiť.

53. Ústavný súd k veci dodáva, že najvyšší súd vzhľadom na charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku disponuje relatívne malým priestorom, v rámci ktorého môže zasahovať v obdobných prípadoch. Je potrebné si uvedomiť, že súd v obdobných sporoch rozhoduje konštitutívnym spôsobom a závisí od úvahy odvolacieho súdu, ako vyhodnotí podstatné okolnosti veci, pričom najvyšší súd v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP môže zasiahnuť v tejto súvislosti vtedy, ak dôjde závažným spôsobom k deficitom v dokazovaní (opomenutý, deformovaný dôkaz a pod), avšak problematickým sa v danej veci javilo samotné hodnotenie dôkazov a hmotnoprávne posúdenie veci, teda podradenie zisteného skutkového stavu pod príslušnú normu, čo v zmysle ustálenej judikatúry dovolacieho súdu nezakladá tento dôvod prípustnosti dovolania (R 24/2017 a tiež rozhodnutia 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, Cdo 245/2013). Namietanie nesprávneho právneho posúdenia veci ako samostatného dovolacieho dôvodu sa javí ako účinný opravný prostriedok v prípadoch nesprávneho hmotnoprávneho posúdenia veci, ale niekedy je ťažké, ba až nemožné identifikovať a formulovať právnu otázku v zmysle § 421 CSP ako dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci, pretože pre identifikáciu nesprávneho právneho posúdenia veci je mnohokrát potrebné skúmať zistený skutkový stav, čo spravidla a opakovane vedie najvyšší súd k záveru, že ide o posúdenie skutkovej, a nie právnej otázky, resp. jej posúdenie spravidla závisí od konkrétnych okolností veci.

54. Aj z tohto dôvodu ústavný súd dospel k názoru, že v okolnostiach posudzovanej veci by prípadným vrátením veci dovolaciemu súdu z dôvodu konštatovaného porušenia procesných práv sťažovateľky (a v nadväznosti na to aj hmotných práv sťažovateľky) nedošlo k účinnej ochrane ostatných namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy. Preto bolo potrebné v záujme poskytnutia účinnej ochrany označených práv sťažovateľky meritórne preskúmať

aj rozhodnutie odvolacieho súdu a využiť kasačné oprávnenie ústavného súdu, keďže primárne jeho „zásluhou“ došlo k porušeniu práv sťažovateľky.

V.

Trovy konania

55. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti, podanie vo veci samej), v hodnote po 343,25 eur spolu s tromi režijnými paušálmi v hodnote po 13,73 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa suma trov právneho zastúpenia zvyšuje o 20 %, čo spolu predstavuje sumu 1 285,13 eur (body 4 a 5 výroku nálezu).

56. Priznanú náhradu trov konania sú krajský súd a najvyšší súd povinné zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

57. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu